

Referat af bestyrelsesmøde i Danmarks 3R-Center og Udvalget for Forsøgsdyr og Alternativer

*Tirsdag den 14. december 2021 kl. 10-15, mødelokale E041, Fødevarestyrelsen,
Glostrup og på Skype*

Deltagere: Axel Kornerup Hansen (formand), Christine Nellemann, Lisbeth E. Knudsen, Jan Lund Ottesen, Peter Bollen, Erwin Roggen, Birgitte Kousholt (som observatør), Tom Bengtsen, Birgitte Vindahl Ibenforth, Sofie Reumert Biering-Sørensen, Rasmus Normann Nielsen (ref.)

Afbud: Peter Bie (observatør)

1. Velkomst og godkendelse af dagsordener

Idet bestyrelsen for perioden 1. november 2021 til 31. december 2022 endnu ikke havde fundet sin endelige form, og bestyrelsen dermed ikke kunne opnå beslutningsdygtighed i forbindelse med uddeling af forskningsmidler, besluttedes det at udskyde dagsordenens punkt 2 (uddeling af 3R-forskningsmidler 2022) til et kommende møde til afholdelse i januar 2022.

Med denne ændring i dagsordenen godkendtes denne.

2. Uddeling af 3R-forskningsmidler 2022

Punktet udgik (se punkt 1)

3. Sekretariatet orienterer om emner af relevans for Udvalget og 3R-centeret

Tom Bengtsen præsenterede sekretariatets nye medarbejder Sofie Reumert Biering-Sørensen, som herefter fortalte kort om sig selv. Sofie er uddannet dyrlæge og er – indtil videre – tilknyttet Danmarks 3R-Center indtil 31. oktober 2022.

Tom Bengtsen orienterede desuden om, at Rådet for Dyreforsøg havde fået to nye medlemmer – et ordinært medlem og en suppleant/stedfortræder. Ny ordinært medlem er Joh Vinding (direktør for Anima).

Ny suppleant (for Kirsten Rosenmay Jacobsen) er Janne Koch fra LEO Pharma.

a. *Oversigt over arbejdsopgaver udført af siddende bestyrelse*

For at tilgodese nye mødedeltagere, som ikke havde kendskab til oversigten over arbejdsopgaver udført i regi af henholdsvis Danmarks 3R-Center og Udvalget for Forsøgsdyr og Alternativer, forklarede Rasmus Normann Nielsen formålet med denne. Han kunne forklare, at oversigten har til formål at anskueliggøre arbejdet, som er udført siden etableringen af 3R-center og udvalg i 2013. Listen skal holdes opdateret løbende indtil den nuværende bestyrelse træder tilbage med udgangen af 2022, hvorefter listen skal danne grundlag for et notat, som – i kort form – forklarer om de ni års arbejde, ligesom listen og notatet kan fungere som inspiration for en efterfølgende bestyrelse.

b. *Suppleant for Adrian Smith*

Tom Bengtsen kunne orientere om, at processen relateret til at opnå den officielle godkendelse fra ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri (Rasmus Prehn) af 3R-bestyrelsen for perioden 1. december 2012 til 31. december 2022 er forsinket, men Tom Bengtsen kunne fortælle, at han forventer en godkendelse snarest.

c. *Indefra med Anders Agger*

Tom Bengtsen orienterede om, at Danmarks Radios program om dyreforsøg (Indefra med Anders Agger: Dyreforsøg) nu var blevet gjort tilgængeligt på DR's hjemmeside og ville blive vist på DR2 den 15. december. Tom kunne i øvrigt fortælle, at sekretariatet – grundet dets bistand til programmet – havde fået lov at se programmet inden offentliggørelsen. Det var Toms vurdering, at emnet bestemt blev behandlet lødigt i programmet, men at der selvfølgelig kunne forventes en vis reaktion fra forsøgsdyrsmodstandere, idet programmet viser nogle ganske voldsomme scener i forbindelse med Forsvarets traumeforsøg med (bedøvede) grise.

Programmet kan ses her: <https://www.dr.dk/drtv/episode/indefra-med-anders-agger -dyreforsoeg 278292>

4. Målskema

a. *Målskema 2021*

Sekretariatet gennemgik målskemaet, hvoraf det kunne konstateres, at mange af årets mål vil blive opfyldt, men at coronaen – endnu engang – har influeret herpå, hvorfor nogle mål ikke har været mulige at nå.

Gennemgangen resulterede i nøjere diskussioner relateret til emner i målskemaet.

Bestyrelsen diskuterede således, hvordan Danmarks 3R-Centers symposium og Dyrevelfærdsorganernes Årsmøde bedst muligt kan supplere hinanden. Det besluttedes, at Danmarks 3R-Center kan vælge at støtte Dyrevelfærdsorganernes Årsmøde økonomisk.

Der var enighed om, at symposiet – fortsat – primært skal henvende sig til personer med en akademisk baggrund inden for forsøgsdyr- og alternativverdenen. Det besluttedes, at internationale oplægsholdere af klimamæssige hensyn – med mindre de ønsker at deltage i hele symposiet – inviteres til at holde deres respektive oplæg online.

Bestyrelsen diskuterede endvidere mulige årsager til, at Danmarks 3R-Center ikke modtager flere ansøgninger i forbindelse med den årlige uddeling af forskningsmidler, end tilfældet er – og hvad man i givet fald kan gøre for at opnå flere.

Mulighederne for at udbrede kendskabet til forskningsmidlerne diskuteredes. Det besluttedes, at man på et kommende bestyrelsesmøde skal fortsætte denne diskussion, ligesom en konkret idé om at arrangere et arrangement for universiteterne, hvor Danmarks 3R-Center kan promovere muligheden for at ansøge om forskningsmidler, skal diskuteres.

Idet man fra Danmarks 3R-Centers side har forsøgt at skabe en bredere forståelse af begrebet erstatning/replacement ved i højere grad at inkludere dyrefri metoder, som måske ikke direkte erstatter dyreforsøg, diskuteredes muligheden for også at udbrede kendskabet til vores forskningsmidler på en institution som IT-Universitetet. Det besluttedes at fortsætte diskussionen af denne mulighed på et

kommende bestyrelsesmøde.

Det diskuteredes endvidere, at det beløb, som ministeren og Danmarks 3R-Center hvert år kan uddele i forskningsstøtte (1.500.000 kr.), ikke er blevet forhøjet siden første uddeling i 2014. Fra bestyrelsens side kunne man tænke sig at få undersøgt mulighederne for at få forhøjet beløbet, ligesom muligheden for at øge det beløb, som kan tildeles det enkelte forskningsprojekt (500.000 kr.), også bør undersøges, idet man af den vej – muligvis – kan opnå endnu flere ansøgninger.

Bestyrelsen diskuterede, at der var for meget uklarhed omkring den årlige pris/støttemulighed forbeholdt det dyretekniske personale, hvorfor dette skal diskuteres på førstkommende bestyrelsesmøde.

Det blev også diskuteret, hvordan Udvalget for Forsøgsdyr og Alternativer skal agere i de tilfælde, hvor dyrevelfærdsorganer ikke reagerer på spørgeskemaundersøgelser og lignende, som udvalget udsender. Det blev besluttet, at sekretariatet – i samarbejde med bestyrelsen – udarbejder en standardskrivelse, som skal sendes til de dyrevelfærdsorganer, som ikke reagerer på sådanne henvendelser – efter de er blevet rykket for svar – hvori det skal fremgå, at udvalget forventer svar for at sikre sig, at de enkelte dyrevelfærdsorganer vitterligt er aktive. Det besluttedes endvidere, at Dyreforsøgstilsynet skal informeres herom, idet de har mulighed for at støtte op herom samt - i forbindelse med inspektioner – at følge op herpå.

b. Målskema 2022

Der var enighed om, at sekretariatets udkast til målskema for 2022 var tilstrækkeligt ambitiøse.

Det besluttedes at nedsætte en arbejdsgruppe, som fastholder fokus på mål relateret til forsøgsdyr og betydelig belastning. Arbejdsgruppen består af Axel Kornerup Hansen, Jan Lund Ottesen og Lisbeth E. Knudsen.

c. Oversigt over 3R-projektstatus

Sekretariatet oplyser, at der på en række projekter er nyt i forhold til publicering af resultater. Herunder Thomas Emil Andersens projekt om "Next generation in vitro bloodstream infection model", som netop i år er blevet publiceret i Scientific Reports (<https://doi.org/10.1038/s41598-021-84050-x>). Derudover oplyser Klas Absalon, at artiklen med titlen: "Effects of buprenorphine on model development in an adjuvant-induced monoarthritis rat model", netop er antaget i Plos One og blot venter på open access. Flere projekter afventer tidsskrifterne, såsom "The Mouse Passport" og "Impact of shelter enrichment of metabolic cages in studies of protein metabolism".

5. Nationale og internationale møder og kontakter

a. Miniseminar om 1) vejledning i at skrive den gode ansøgning og oplysninger om statistikindberetning og 2) traumakirurgi, 19. januar i København

Det blev foreslået, at man med fordel kunne optage foredraget om den gode ansøgning og statistikindberetning (lyd og video), så optagelsen efterfølgende kan anvendes på Dyreforsøgstilsynets hjemmeside. Sekretariatet foreslår denne mulighed for Dyreforsøgstilsynet, som i givet fald kan aftale nærmere med Axel Kornerup Hansen.

b. 4th European NC Network Meeting, 11. februar 2022, online

Udvalget for forsøgsdyr og alternativer

6. Supplerende artikler til hjemmesiden ift. bestyrelsens udtalelse om brug af dyr i undervisningen.

Det besluttedes at supplere ovennævnte udtalelse med nogle enkelte artikler om brugen af dyr i undervisningsøjemed til anvendelse på 3R-centerets og udvalgets respektive hjemmeside.

Det besluttedes, at der skal skrives en artikel om, hvordan dyr anvendes i undervisning. Sekretariatet er tovholder på opgaven.

Det besluttedes endvidere at skrive en artikel om de undervisningsformål, hvor en dyreforsøgstilladelse er påkrævet, hvis oplysningerne kan hentes i Dyreforsøgstilsynets indberetningssystem (AIRD). Sekretariatet undersøger dette.

Det aftaltes desuden, at Axel Kornerup Hansen, Peter Bollen og Birgitte Kousholt overvejer emner generelt for artikler til hjemmesiden. Det diskuteredes, at det kunne være spændende med artikler, der handler om kombinationen imellem brug af dyr og dyrefri modeller.

3R-centeret

7. 3R-centerets impact

Bestyrelsen diskuterede Aage Kristian Olsen Alstrups forslag til, hvordan han kunne gribe undersøgelsen af Danmarks 3R-Center og Udvalgte for Forsøgsdyr og Alternativer an. Bestyrelsen gav udtryk for nogle yderligere ønsker til undersøgelsen, som det besluttedes at sekretariatet videreformidler til Aage Kristian.

8. Formatet for fremtidens årsrapporter

Det besluttedes, at årsrapportens format skal være magen til årsrapporten fra sidste år (2020).

Det noteredes, at sekretariatet – i forbindelse med udarbejdelsen af årsrapporten – er velkomne til at tage kontakt til Axel Kornerup Hansen og Birgitte Kousholt i det tilfælde, at sekretariatet mangler relevante fotos.

a. Hvilken ekstern institution skal tilbydes at levere et indlæg til 2021-rapporten?

Det besluttedes at tilbyde SDU muligheden for at bidrage med en artikel til årsrapporten.

Bestyrelsen diskuterede i den forbindelse, at det kunne være spændende at høre SDU fortælle om, om man i forbindelse med planlagte udvidelser af universitetet tænker de 3R'er/forsøgsdyrsvelværd ind i planerne.

Det besluttedes, at Peter Bollen undersøger, hvem fra SDU, der har lyst til at skrive artiklen.

9. Cruelty Free Europe rapport

Bestyrelsen diskuterede rapporten, som blev betegnet som både lødig og gennemarbejdet. Det bemærkedes, at rapporten kunne fungere godt som diskussionsoplæg på diverse forsøgsdyrsinstitutioner, idet rapporten leverer konkrete forslag til, hvordan man inden for givne områder kan reducere forsøgsdyrsforbruget.

I forlængelse heraf diskuterede bestyrelsen, at man – muligvis – kunne opnå en vis reduktion af forsøgsdyrsantallet i Danmark, hvis standardprisen for en tilladelse suppleres med et beløb pr. anvendt forsøgsdyr.

10. Symposium

a. Evaluering af symposium 2021

Bestyrelsen tilkendegav stor tilfredshed med årets symposium, hvilket harmonerer med den tilfredshedsundersøgelse, som sekretariatet har foretaget blandt symposiets deltagere.

Bestyrelsen udtrykte også glæde over, at en stor del af årets deltagere var personer med en akademisk baggrund, som symposiet også primært henvender sig til.

Der var enighed om at bibeholde muligheden for at lade internationale indlægsholdere holde deres respektive foredrag online.

b. Program symposium 2022

Bestyrelsen diskuterede mulige indlægsholdere til symposiet i 2022. I den kommende tid vil det blive besluttet, hvem sekretariatet skal invitere.

Bestyrelsen opfordres til løbende at have fokus på andre mulige oplægsholdere.

11. Ideer og inspiration til opfølgning i sekretariatet

(Sekretariatet modtager under dette punkt input fra bestyrelsen til nye projekter eller ideer, vi skal arbejde videre med)

Birgitte Kousholt gav udtryk for, at det kunne være spændende at opnå større indsigt omkring bedøvelse af forsøgsdyr for at undersøge mulighederne for af forfine (*Refinement*) dele heraf.

Det besluttedes, at Birgitte til et kommende bestyrelsesmøde forsøger at skitsere, hvordan en sådan undersøgelse kan gribes an.

I forlængelse heraf diskuteredes det, at en undersøgelse heraf kunne munde ud i en udtalelse fra 3R-centeret/udvalget.

12. Evt.

Det besluttedes, at Danmarks 3R-Center/Udvalget for Forsøgsdyr og Alternativer skal planlægge bestyrelsesmøderne i 2023 lige efter sommerferien 2022.